

Så var det att vandra 11 da'r i Johan Dahls land

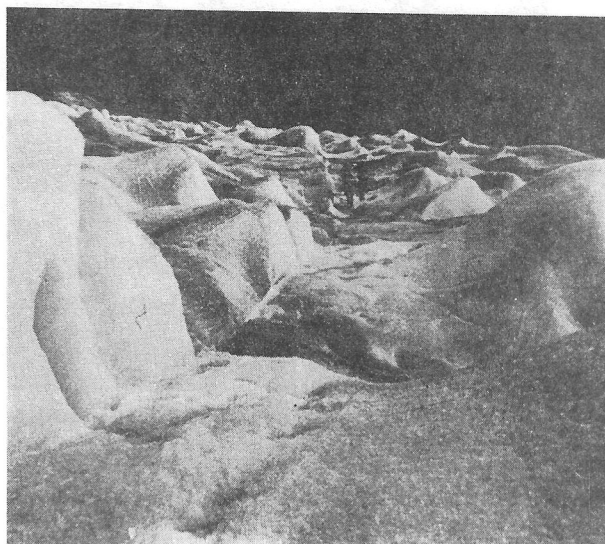
TISDAGEN DEN 16 JULI 1974

Grönlandsexpeditionen är i full gång. Vi har ett läger vid glaciären Kiagtut Sermat. Vi väntar just nu på en rekognoserings-trupp som försöker ta sig över glaciärtungan. Det är kallt. Trots att vi inte är högre upp än 300 m ö h är isvindarna kyliga. Fast mark under fötterna! Ca fem timmar tog det att korsa glaciären. Sprickigt. Kuperat. Jobbigt. Men spännande. Allt gick bra. Så när som för Ludmilla som fick ett sår i huvudet då hon föll. Blodet rann dramatiskt över isen. Björn fick snabbt fram ett förband "för skjutna soldater" och olyckshändelsen visade sig inte vara så allvarlig.

ONSDAGEN DEN 17 JULI 1974

Kl. 23.25 Nyss intagit Köttgryta. Härligt. Dagen har varit lång men mycket innehållsrik. Rätt trötta men mycket belåtna, väntar vi nu på teet som drar. Tabbe nr 1: jag har glömt tvålen. Tabbe nr 2: vi har knappt om T-sprit. - Nu har vi krupit in i tältet. Det känns jätteskönt. Undrar hur resten av turen blir. Grönland är verkligen något annorlunda. Dagen har varit fylld av överraskningar och äventyr.

Glaciärerna hemma är rena barnleken jämfört med detta. Isbergen som vi snirk-lade oss fram emellan var tio till femton m höga. Man kunde följaktligen inte se vart man skulle. Trots rekognoseringen var det inte så lätt att hitta den vettigaste vägen. Andra sidan såg man inte. Sprickor och brunnar fanns det gott om. Själva insteget och att komma av glaciären var värst. Isen är ju även vid kanten ungefär 30 m hög. När vi skulle gå av isen var det värst. Bergkanten var tvärr-brant. Och stenar och grus nedanför var ytterst osäkra. Rasbranten var lätt att sätta i rörelse. När Björn gick ut på

Glaciärytan sedd ur vandrarperspektiv.
(Observera människorna på bilden).

kanten och slant var det många som fick hjärtat i halsgropen. Längst ned öppnade sig under isen meterstora hål som försvann hundratals meter djupt ned. Våldiga vattenmassor hördes forsa därnere. När marken började ge vika under fötterna tyckte jag faktiskt det var mycket otrevligt. Då gick vi upp på isen igen. Den var liksom mera hederligt farlig. Vi gick hopbunda med lavinrep och hade broddar. Bosse hade riktiga stegjärn.

Ordningen i replaget: Bosse, Ulla, Anders, Björn, Ludmilla, Birgitta och jag.

Ludmillas broddar visade sig odugliga. Hon fick därför min ena, så hon och jag gick följaktligen med endast en brodd. Det var besvärligt, när man skulle upp i 45° lutning, men det gick bra tack vare repet som de andra höll emot med. Summan av denna isvandring var en mycket spännande upplevelse. Fascinerande, otäck och vacker på samma gång. Men jag var rätt tveksam innan om det inte var på gränsen till dumdristighet. För vi borde varit bättre utrustade: alla med stegjärn, tjockare rep och minst en isyxa.

Det är ofta lättare att ta sig fram längs snösträngarna än i den besvärliga blockterrängen.

Den andra hälften av gruppen - Björn, Göran, Ylva, Jiri, Ragnar och Åke - gick över längre ned där det tydligen var mycket lättare.

Efter isvandringen steg vi 500 m, stundtals mycket brant. Där fick vi bokstavligen talat klättra på alla fyra. Men vi gjorde ett bra team-work så det gick mycket bra.

TORSDAGEN DEN 18 JULI 1974

Kl 22.00 Sitter i tältet. Det regnar. Det har regnat hela dagen så när som på tre timmar efter lunch. Vi kom iväg sent på grund av det dåliga vädret. Dagens etapp har i alla fall gått bra. Vi lunchade i hällregn men Birgitta och jag slog upp yttertältet och hade en riktigt skön lunchpaus. Lägerplatsen är i block- och stenterräng på 900 m höjd över havet. Ryggsäcken börjar lätta. Det känns riktigt skönt att vandra.

FREDAGEN DEN 19 JULI 1974

Kl 10.00 I går bestämdes det att vi skulle gå upp klockan sju och avgång kl. nio. Men alla sitter i sina tält. Det har regnat

och snöat hela natten. Nu snöar det. Blixtlåsen på tälten krasar av frost. Vi befinner oss i östra dalen av Qinguata Timã. Kl 11.30 Dimman ligger nu så tät att man inte har en sikt på 100 m. Det snöar och snålblåser. Tältet fladdrar och rycker. Marken är rätt lös men jag hoppas att isättningen av tältpinnarna håller. Det går inte att gå i det här vädret. Vi måste avvakta. Birgitta är nu ute för att hämta vatten till lunch. Inget roligt arbete att sätta på sig ett iskallt och stelt regnställ. Tältlaget Björn och Björn håller på att göra en vattendelare. De har nämligen fått en mindre jock att rinna in i tältet.

Kl 13.00 Snöandet och regnandet har nästan upphört. Det småduggar men dimman är tätare eller rättare sagt - molnen ligger på marknivå. Göran var just utanför och rapporterade att man inte ser från tält till tält. Fruktsoppan står på. Det blir lunch utan mackor. Mat har vi inte gott om.

Kl 17.45 Intagit eftermiddagskaffet. Invi-terat Ulla, Anders, Jiri. Fem personer i tältet gör det ganska varmt. Snön har övergått till hagel. Har stirrat på kartan tillsammans. Funderar på återtåget.

Tveksamt om den ursprungliga planeringen håller. Men det vore kul att se Hullet. Är konstant hungrig annars mår man ju bra.

Kl 20.50 Spelat "Kvarn" med skrynkliga tuggummipapper. Jiri berättat tjeckiska sagor. Sedan flyttade vi fem in till Ragnar och Åke. Där satt vi och småpratade och berättade "Sagan om Ringen" (R. R. Tolkien).

Minus en grad. Brrrrr. Andedräkten ryker. Papper och penna är kalla. Oxragu till middag. Det står på köket. Har legat i blöt hela eftermiddagen för att spara på sprit.

LÖRDAGEN DEN 20 JUNI 1974

Vaknade av att Ulla ropade att solen sken! Överlyckliga störtade vi ut, torkade och vädrade allt. Efter frukost började det snöa. Men sikten är hyfsad. Vi ger oss snart av. Fulla av hopp och glatt mod.

Kl. 14.05 Intagit lunch. Kallt men uppehållsväder. En mycket fin uppstigning. Vacker utsikt över södra Nordbosø. Gått på snöfält, i skravel och på skrå.

Kl. 22.00 Slagit läger. Det är kallt. Frost på tälten. Men mycket vackert. Inte ett moln på himlen (knappt). Bosse studerar uppvindar på det lilla moln som finns. Inlandsisen och Valhaltinde avtecknar sig vackert mot den tunna himlen. Vi har haft en strålande om än kall dag.

SÖNDAGEN DEN 21 JULI 1974

Kl 09.30 Strålande sol från en klarblå himmel. Plus sju grader. Härligt! Men det blåste ordentligt i natt. Alla vaknade och var oroliga. Vi hörde ett kök blåsa ned och slamra mot stenarna. Efter att ha plockat in alla kök låg vi och lyssnade till smällandet i tältduken. Jag var orolig att yttertältet skulle lyfta. Stenläggningen på tältpinnarna är inte exemplarisk. Så farligt som det lät var det nu inte. Kl. 22.30 Langesø Nno. Sitter vid brasan. Vi har haft en härlig dag. Förmiddagen ägnades åt en fantastisk utflykt. Vi gick upp på bergsavsatsen Balkonen. Utsikten var en enorm panoramabild. Hullet med alla isflak - bergen och inlandsisen. Lunchen intogs i lägret, sedan gav vi oss av. Efter ungefär en timme fick vi se en

Här sträcker sig inlandsisen ca 2700 km norrut. Den är på sina tjockaste ställen 3000 m.

helikopter. Birgitta, Jiri och jag bröt oss ur gruppen och begav oss nyfikna till de från helikoptern nedsläppta. Det visade sig vara fältbiologer och deltagare ur sociala gruppen, summa sjutton personer. Vi pratade i munnen på varandra och sade att vi var hungriga. De stirrade på oss som vildar och talade om vilken utsökt middag de just hade intagit. De var åtta minuter från civilisationen med helikoptern - för oss hade det tagit sex dagar Vi pratade en stund, fick en chokladkaka och gick sedan tillbaka till vår grupp. På vägen stannade vi vid östra sidan av Storesø och fiskade. Det blev sex rödingar. Sedan uppsökte vi resten av gruppen som slagit läger vid Langesø. Middagen bestod av röding och bönstuvning. Det smakade utmärkt. Nu är det bäst att krypa till kojs för att orka upp i morgon klockan sex för toppbestigning av Valhaltinde.

MÅNDAGEN DEN 22 JULI 1974

Dagens etapp varade 14 timmar. Vi besteg Valhaltinde 1 650 m och byggde där ett toppröse. (Men först var vi inte. Ett engelskt kolapapper - Brathayexpeditionens - låg under

en sten redan!). Vi hade ett excellent toppbestigningsväder. Som belöning vid uppnådd topp fick vi till allas förtjusning var sin Dumleklubba. Dem hade Göran tagit med från Sverige för just ett sådant tillfälle. Vid röset lämnade vi en tom T-spritflaska i vilken vi lade en lapp med våra namn. På vägen ned mötte vi vid 16-tiden spridda delar av de helikopternedsläppta - utan packning och med utställda jeans och tunna gymnastikskor. Heltrötta efter en lång dag sitter vi nu i tälten och orkar knappt klä om. Undrar hur det går för dem som är kvar på fjället i mörkret bland skravlet. De ser nog vår lägereld.

TISDAGEN DEN 23 JULI 1974

Kl 18.00 Iklädd träningsoverall och mygghatt sitter jag i lägret och njuter av kvällssolen. Det är verkligen stora temperaturväxlingar. När solen går ned bakom bergen sjunker temperaturen 20-25 grader på mindre än en timme.

I dag har vi haft en skön och lugn dag. Fast det gick inte så bra att sova i morse. Temperaturen i tältet var bortåt 30° då solen

låg på.

Göran, Åke, Ragnar, Björn, Björn och Jiri har givit sig iväg på en vattenfallsbeskådning. De har inte kommit hem ännu.

Ulla, Anders, Birgitta jag och Ludmilla var nere och fiskade på förmiddagen. Vi fick tillsammans nio rödingar. Efter gemensamma avkroknings- och rensningsarbeten delar vi fisken tältlagen emellan. Fisket mycket välkommet tillskott till vår ensidiga soppkost. Vi skall avsätta två fiskar till Björn som tack för socker och tomatpuré vi fick i morse.

ONSDAGEN DEN 24 JULI 1974

Kl 09.30. Väntar på att alla skall bli klara. Vi lämnar nu denna fina lägerplats (Langesø Nno vårt basläger två nätter) och beger oss nedåt. Solen strålar. Det kommer att bli en svettig dag. Kl 22.30 Två kilometer syd Nordbø. Sitter och skriver med vantar. Det är kallt. Vi har haft en jobbig dag. Ragnar drev på takten, Björn och jag sprang hack i häl efter honom övriga kom successivt efter. Varmt, svettigt och tusen mygg och knott.

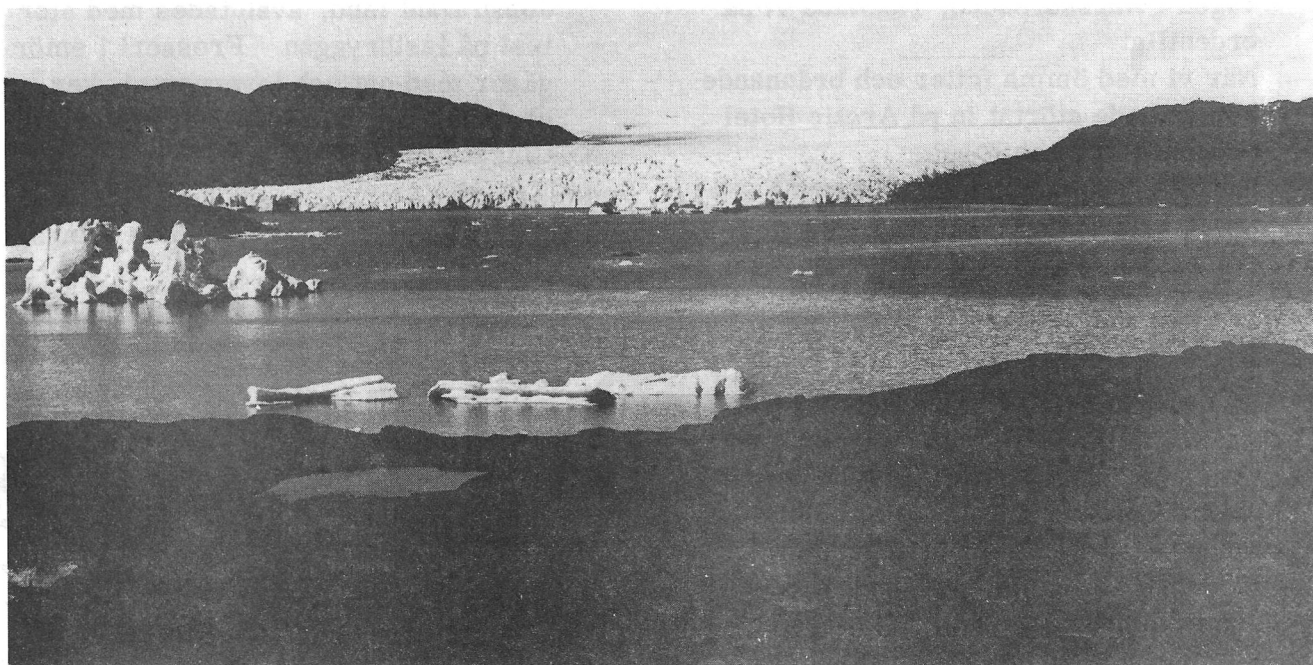

Glaciärsprickorna kan bli mycket breda och nå ett djup av upp till 30-35 meter. På många ställen är isen så full av sprickor att det är omöjligt att ta sig fram.

Lägret är vid den lilla sjön där jokken från Nordbø rinner ut. VAD i sikte d v s förmodligen ett oöverkomligt vad. Vi måste antagligen vända tillbaka. Passet ett par kilometer längs jokken går inte att passera. Kommer vi över detta strida vatten måste vi stiga minst 300 m för att komma förbi passet. En omväg på minst en dag. Få se

Blockterrängen är mycket vanlig. Den är tung att gå i och det är svårt att hitta bra tältplatser.

Nordbogletchers mynning i Nordbøsfjorden

vad som händer. Det är verkligen spännande (ibland litet i överkant!) det här med Grönlandsexpedition. Man vet inte om det går att komma fram eller inte.

TORSDAGEN DEN 25 JULI 1974

Kl 09.00 Gångfärdiga sitter vi och väntar. Björn och Björn har gått för att testa vadet. Det är ingen som riktigt tror på det. I går försökte Göran och Bosse. Då nådde vatten till brösthöjd på Göran (och han är ju inte direkt småväxt!). Solen strålar men det är inte så varmt ännu. Nu har "Björnarna" kommit tillbaka. De säger att det är så djupt att en tvåmetersstav försvinner eller att forsen är så strid att det inte går att sätta ned fötterna.

Kl. 09.40 Nu har Ragnar givit sig ut i vatten. Jag ser bara en prick i strömmande vatten. Huvud, armar och axlar syns. Sjutton, han måste väl inse att det inte går...

Kl. 20.40 I dag har vi gjort en lång dags-etapp. Allt har gått mycket bra. Vi vände alltså. Vi ligger nu knappa kilometern från turens andra nattläger - alltså väst glaciären.

FREDAGEN DEN 26 JULI 1974

Kl 08.15 Äter frukost i tältet. Smådugg ute. Dimma. Man ser knappt mellan tält-

en. Vi ger oss snart av ändå. Dimman är förmodligen låga moln som vi kommer att passera på nervägen och därmed få bättre sikt.

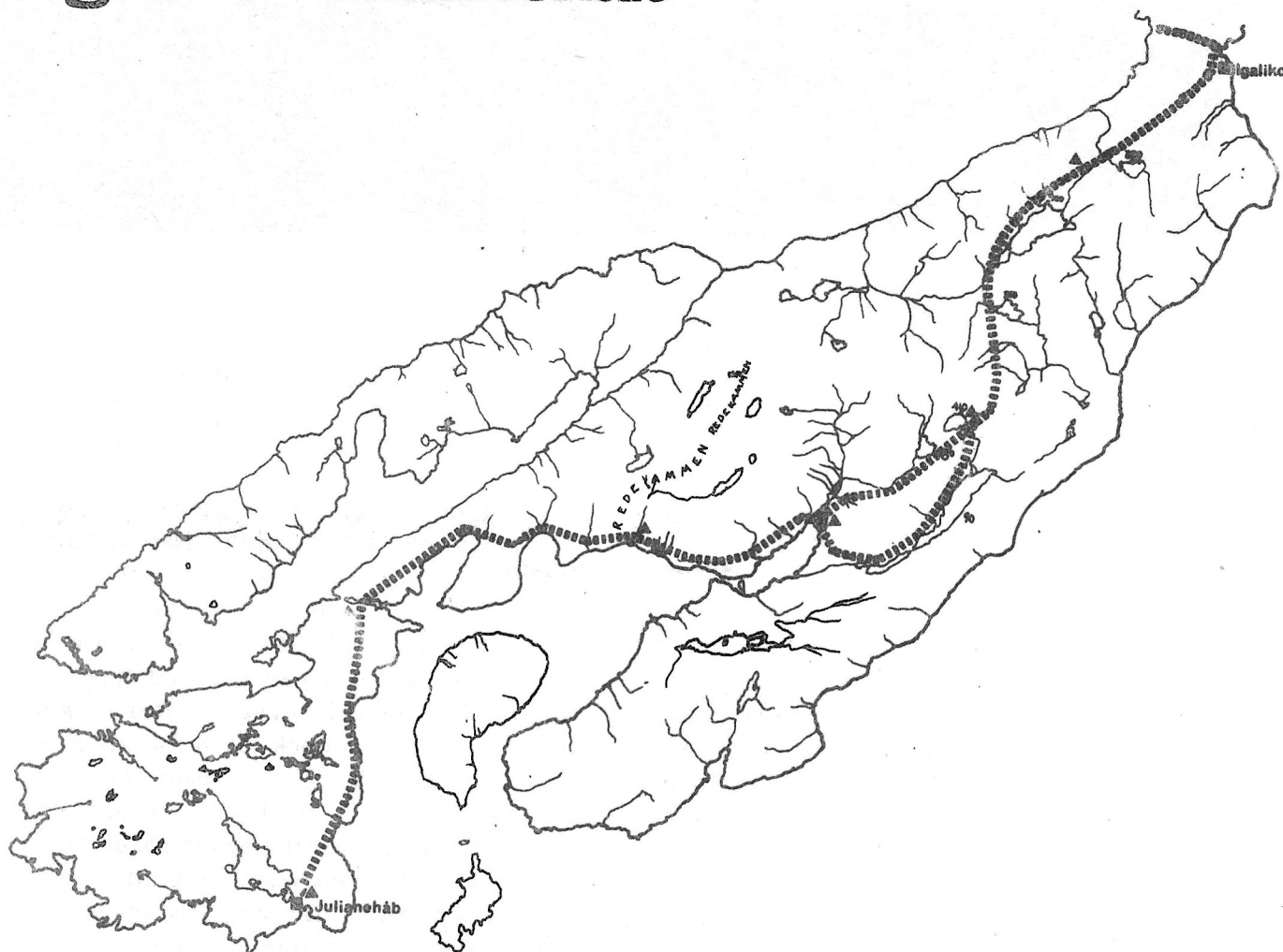
Fredag kväll - på lastbryggan i Narssarssuaq. Vi har nu haft en lång dag. När vi gick över glaciären - som ansågs vara en lätt! väg - stötte vi på ett hinder. Isvandringen gick bra. Men det gick inte att komma i land. Isen hade kalvat och en avgrund öppnade sig mellan oss och berget. Efter en stunds letande hittade vi dock ett ställe att gå i land på. Men där var en brant bergvägg. Jag försökte med friskt mod. Eftersom jag tyckte mig ha sett Ragnar försvinna bakom knuten. Det visade sig inte vara så lätt som jag trott. Jag stod ute på klipphyllan med ett djup under mig. Jag vågade inte gå längre. Då skulle jag vända. Men det var inte så lätt med ryggsäcken på. Hur! Därnere stod alla med goda råd - men de hade ju fast is under fötterna och stort sväng- rum. Lyckades emellertid så småningom lirka mig tillbaka. Sedan klättrade Göran och Björn upp - utan packning. Allas ryggsäckar, vandrastavar och kameror hissades upp med rep. Därpå fick vi klättra en och en med hjälp av rep ovanifrån. Då var det inte så otäckt - men, vad skönt, när man kom upp. Sedan gick det fint. Sista biten, asfalt-

vägen i Narssarssuaq, rasslade vi på ordentligt.
När vi med ömma fötter och brännande kinder hade störtat in på Arctic Hotel proppade vi i oss snask.
Kvällen, eller rättare sagt turen i

Johan Dahl land, avslutades med stort fest på lastbryggan. Frosseri i smörgåsar med ost och leverpastej, kex, choklad, te med rom, Sherry Hering, Cinzano m m m m.

Eva Långström

Igaliko - Julianehåb

Karta: Narssarssuaq-Narssaq-Julianehåb. Vandrerkort (foreløbig udgave) 1:100 000, 1974. (Observera att kartan här ovan inte är ritad i denna skala) I botanikgruppen deltog på denna vandring 14 personer i 7 tätlag. Ingen utrustning utöver den sedvanliga för svenska fjäll var nödvändig.

DAG 1

Vi tog Arctic Hotels båt från Narssars-

suaq till Igaliko. Från byn, där det finns KGH-affär och restaurant, gick vi brant upp längs en bäckravin S om byn. Sedan lätt vandring över myrmarker (dessa var naturligtvis exceptionellt torra detta år). I början bedrog vi oss lätt på höjdkurvorna på den ovana kartan och hamnade ca 200 m nedanför den sjö (380 m) vi planerat som lägerplats. I stället valde vi tältplats vid en mindre sjö, belägen vid ett avlopp från sjö 380.

DAG 2

Lättgången längs sjösystemet. Nordsidan av sjö 400 stenig men framkomlig; något högre upp på berget fanns en stig. Då vi kom upp på ryggen S om sjö 400 hade vi en fantastisk utsikt över Redekammen (1 210 m). Den reser sig flera hundra m ganska lodrätt. Lättgången över myr och hed, men orienteringen förbryllande p g a kartans ofullständighet. Vi gick rakt mot söder på skrå längs en mycket svårforcerad sluttning med videsnår och stora lösa stenar. I stället för vår strävan att inte förlora i höjd, skulle vi ha följt fåren ned i dalen och följt denna, och sedan gått upp i passet mot sjö 410. I fortsättningen var vi mycket uppmärksamma på fårstigar, och invektivet fårskalle försvann ur vår vokabulär. Nattläger vid sjö 410. I området fanns gott om tältplatser.

DAG 3

Vi delade oss i 2 grupper. Några fiske-sugna tog en längre tur ned mot sjö 90, som bjöd på fint fiske, medan de övriga tog sig ned mot ett vattensystem mot Tasiussaq. Älven ned mot fjorden rinner i en djup ravin, varför det är skäl att krossa den genast nedanför den sista lilla sjön. Senare är det omöjligt innan man når själva deltat, där huvudfåran stundom är mycket strid. Precis där vårt bäcksystem förenades med det övriga fanns ett mycket ståtligt och sevärt vattenfall inne i en kanjon. Ett helt system av mäktiga kanjons förenades här. Vandringen bjöd på många botaniska sevärdheter. Vi slog läger vid det mycket fiskrika deltat. Gott om tältplatser i deltat och NV om älven.

DAG 4

Längs fjordstranden förbi Hvalsey på skrå med vänsterbenet i diket. Trött-sam vandring i regn tätt längs fjorden. Lägger vid en av de större älvarna. Mycket svårt att hitta tältplatser. Vi tog nog de enda möjliga på en lång sträcka.

DAG 5

Vi fortsatte tätt längs fjorden på skrå på diverse fårstigar. En hög klipp-brant forcerades svårligen, efter att vi tagit av oss ryggsäckarna och hissat upp dem. Vi gick tvärs över udden vid Iviangiussaq genom höga videsnår och på lösa stenar. Sol, vindstill, värme och mygg bidrog till trevnaden. Vid bukten med den stora älven, som vi nådde vid lunchtid fanns gott om tältplatser. Vi gick över udden på det lägsta stället i 2 m högt kratt men på en välsignad fårstig. Resten av färden fram till nästa tältplats vid den lilla sjön, var lättgången bara man höll sig alldeles till strandkanten på fårstigen. Inga större nivåskillnader. Vid den lilla sjön var tältplatserna dåliga p g a ett tjockt lager av dvärgbjörk och sälg. Fiskrik sjö.

DAG 6

Vidare längs fjordstranden, lättgången med väl upptrampade fårstigar, bara man såg sig för och följde dessa (de är sällan sammanhängande). Fjorden vacker med fin utsikt bakåt mot Redekammen och stora isberg på vattnet. Det var mycket klivande upp och ner för strandklipporna, med djupa raviner, men inga svårigheter. Den sista biten upp mot passet, som dolde Julianehåb för oss, var mycket lugnt. Klipporna hala av regn. Vi hade tältplats vid en liten sjö strax norr om staden med dess nordvästliga del väl synlig.

Camilla Wikström